

Kanun Numarası

193

Kanun

GELİR VERGİSİ KANUNU

Özelge No

E-38418978-120[75-2025/3]-582310

Özelge Tarihi

09.10.2026

Dövizle Endeksli Birikimli Hayat Sigortası Ödemelerindeki Gelir Vergisi Matrahının Tespiti

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Defterdarlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-120[75-2025/3]-582310

09.10.2026

Konu : Dövizle Endeksli Birikimli Hayat Sigortası Ödemelerindeki Gelir Vergisi
Matrahının Tespiti

İlgi : 28.11.2025 tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun ve eklerinin incelenmesinden; 13/12/2002 tarihinde Hayat ve Emeklilik Anonim Şirketi nezdinde adınıza tanzim edilen "Sigortalı Dolar Tasarruf Planı" adlı dövizle endeksli birikimli hayat sigortası poliçeniz için prim ödemelerinin USD karşılığı TL olarak yapıldığı ve söz konusu poliçenin sonlandırıldığı belirtilerek, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde yer alan yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemelerinin yatırıldığı yabancı para cinsinden kurulan emeklilik yatırım fonlarından elde edilen irat tutarının tespitinde kur farkının dikkate alınmayacağı hükmünden bahisle dövizle endeksli birikimli hayat sigortaları ödemelerinde kesinti yapılırken irat tutarı hesaplanmasında anapara kur farklarının irat

tutarlarına dahil edilip edilmeyeceği hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Tarifi" başlıklı 75 inci maddesinde;

" Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkül sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradidir.

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır:

...

15. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.

16. Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.).

...

Yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemelerinin yatırıldığı yabancı para cinsinden kurulan emeklilik yatırım fonlarından elde edilen irat tutarının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz."

hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Kanunun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinde ise 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiş olup söz konusu

tevkifat oranı, Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Kararnamesinin eki Kararda değişiklik yapan 6/9/2012 tarihli ve 2012/3571 sayılı Kararı ile;

- On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları için % 15,

- On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları için % 10

olarak belirlenmiştir.

Dięer taraftan, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarından elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine ilişkin açıklamaların yer aldığı 85 numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinin "4. Menkul Sermaye İradının Tespiti" başlıklı bölümünde;

"...

Dövize endeksli birikimli hayat sigortalarında, irat tutarının hesaplanmasında anapara kur farkları irat tutarına dâhil edilecek olup, yatırıma yönlendirilen tutarın tespitinde yatırıma yönlendirme tarihindeki kurun esas alınması gerekmektedir.

..."

açıklamasına yer verilmiştir.

Buna göre, 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde yer alan elde edilen irat tutarının tespitinde kur farkının dikkate alınmayacağına ilişkin hüküm yabancı para cinsinden katkı payı ödemesi yapılabilen, katkı payı ödemelerinin yabancı para cinsinden kurulan emeklilik yatırım fonlarında değerlendirildiği bireysel emeklilik sözleşmelerine ilişkin olup, dövize endeksli birikimli hayat sigortası poliçelerinin bu düzenleme kapsamında değerlendirilmesi söz konusu değildir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; akdetmiş olduğunuz "Sigortalı Dolar Tasarruf Planı" adlı hayat sigortası poliçenizi sonlandırmanıza istinaden tarafınıza yapılan toplu ödemenin içerdigi irat tutarına ilişkin tevkifat matrahının tespitinde anapara kur farklarının irat tutarına dâhil edilmesi gerekmekte olup, söz konusu irat tutarı üzerinden 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) bendi kapsamında % 10 oranında tevkifat yapılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İmza

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.